

Emise Umění 2016

Blížící se konec roku předznamenává vydání každoroční emise uměleckých děl na známkách, letos už po jedenapadesáté (i když letopočty 1966 - 2016 svádějí k dojmu, že jde o kulaté jubileum). Byť stejná emise, známky letos vypadají trochu jinak - a abyste si je mohli pořádně vychutnat, bylo by třeba proslédnout si je v originále a nespokojit se tedy s pouhými ilustracemi. Jejich hlavní předností totiž jsou rytiny, dokonale výtiskové, a skvělé barevné podání, které žádná reprodukcce v časopisu nenahradí.

Název emise: Umělecká díla na známkách

Den vydání: 9. 11. 2016

Rozměr obrazu známek: 50 x 40 mm (resp. obr.)

Tisková forma: 4

Tisk: Poštovní tiskárna cenin Praha

Náklad: 100 tis. sérií (25 tis. sérií PL)

Tisk FDC: PTC Praha; **Náklad:** 3 500 sérií

Jaroslav Král

Hodnota: 27 Kč – č. 910 (ČP) – **Dvě ženy**, 1929

Rytec: Václav Fajt

Druh tisku: OTp + OF; **FDC:** OTp šedozelený

Letošní výběr autorů i témat pro naši „služebně“ nejstarší emisi byl skutečně zdařilý - a u známky s nejnižším nominále mne potěšil hned dvakrát. Jednak byl vybrán brněnský malíř (skvělý) a jednak jde o dílo z mimopražské galerie, konkrétně z

Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem (do jejích fondů by se s úspěchem mohlo sáhnout i vícekrát). A to nemluvím o tragickém osudu Jaroslava Krále (1883 - 1942), zavražděného nacisty v plynové komoře v Osvětimi.

Díla velkých moderních tvůrců se často vyznačují tím, že jsou jednoduchá. K dosažení zamýšleného účinku nepotřebují spoustu detailů a ozdobiček, soustředí se na to nejdůležitější. Tak je tomu i zde. Až monotónní barevnost dodává obrazu klidu, tradičně skvělá Fajtova rytina plastičnosti. Hnědé tóny malby jsou dobře propojeny s barvou nápisů a nominální hodnoty. Smetanový odstín papíru vše důstojně rámuje.

Dobře vybrána byla i předloha pro kresebnou výzdobu FDC, která se ve Fajtově podání stala grafikou, jež by obstála i samostatně. Jemné přechody pozadí nad tmavou rybou stojí za prohlídku okem i pod lupou. Tím však chvála končí, dojem z obou dokonale provedených součástí FDC kazí poněkud razítko, málo

srozumitelné až trochu ledabylé, domicil pak měl znít spíše Brno nebo Roudnice.

8 • FILATELIE 11/2016

Bedřich Stefan

Hodnota: 30 Kč – č. 911 (ČP) – **Dívka s absintem**, 1924

Rytec: Jaroslav Tvrdoň

Druh tisku: OTp + OF

FDC: OTp hnědý

K autoru předlohy další známky, Bedřichu Stefanovi, jsem měl vztah už jako student - reliéfy se totiž podílel na výzdobě budovy Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, v jejichž škamnách jsem strávil pět let (novoklasicistní budova letos slaví 85. „narozenniny“).

Ale Stefan nebyl jen sochařem, nová známka nám ho představuje jako malíře a grafika s velice moderním výtvarným projevem. Co mne však na ní zaujalo nejvíce, je krásná rytina Jaroslava Tvrdoně - popravdě mne až překvapila a považuji ji za jeho zatím nejzdařilejší počín na poli známkové tvorby.

Známka dobře ukazuje, že myšlenka spojit ocelotisk z ploché desky s kvalitním ofsetem, byla šťastná. Když si představíme, že ryté by mělo být i pozadí, pokožka ženy a barevný ubrus, bylo by to nejen neskonale složitější z hlediska výroby (a tedy i dražší), ale nejspíš by se ani nedosáhlo takového účinku.

Pro výzdobu FDC byl zvolen sakrální motiv Křížové cesty z autorovy plastiky v pražském kostele svatého Václava ve Vršovicích. I to je moderní budova, tentokrát konstruktivistická, dokončená ve stejné době jako Právnická fakulta. Ve stroze pojatém interiéru zdobí Stefanovy reliéfy zdi, a pokud kostel navštívíte, přesvědčíte se, že rytecká transpozice na obálce zdařile zachycuje nejen podobu plastiky, ale i barvu jejího kamene. I tady odvedl Jaroslav Tvrdoň dobrou práci, která ho rozhodně legitimuje k zadávání významných úkolů ve známkové tvorbě i do budoucna.

Na rozdíl od předchozí FDC je na této zdařilé i razítko - jednoduchou a srozumitelnou grafickou zkratkou přibližující profesní zaměření prof. Bedřicha Stefana (1896 až 1982).

FDC

František Tichý

Hodnota: 38 Kč – č. 912 (ČP) – **Klaun s opicí**, 1933

Rytec: Václav Fajt

Druh tisku: pětibarevný OTp

FDC: OTp tmavě hnědý

Malíře a grafika Františka Tichého (1896 - 1961) je snadné mít rád. Svými díly nás naučil vidět svět jeho očima a přiblížil nám prostředí, do nichž se člověk dostane jen zřídka. Řada jeho prací je líbivých (i když jistě ne prvoplánově), a tak je dobře, že pro novou známku pošta i autor grafické úpravy a rytec v jedné osobě sáhli po předloze spíše nelíbivé - i to je přece jedna z poloh Tichého díla. Ztrhaný klaun a ošklivá opička podaný v modrohnědé kombinaci nutí k zamyšlení - cirkus zřejmě nebude jen ohňostroj veselí.

Pro nejvyšší hodnotu série bylo zvoleno nejluxusnější, protože nejpracnější a nejnákladnější provedení - pětibarevný ocelotisk z plochých desek. Tato prastará tisková technika (přímý potomek měditisku, jímž tvořili například Dürer nebo Hollar) vyžaduje skutečného Mistra rytce, ale i skutečné Mistry tiskaře. Každá barva se tiskne samostatně, papír se pak suší, a pouhé zakolísání vlhkosti v dny a týdny trvajícím procesu vede ke změně rozměru listu, takže dosáhnout dokonalého soutisku je velmi složité. Tady se to povedlo skvěle.

Z grafické výzdoby FDC s Tichého autopořetrem z roku 1944 (byl to hezký štíhlý chlapík!) přímo čiší, s jakou lehkostí jej tvořil, jak to „měl v ruce“. Stejně v ruce to má Václav Fajt, mezi dlouhou řadou jeho jednobarevných ryteckých transpozic tato patří k nejzdařilejším.

PRAHA

9.11.2016

Pokud jde o razítko, na první pohled mi připadalo nepovedené, veselý klaun je příliš zjednodušený, takže působí jako karikatura od jiného autora. To platí když ho vidíte otištěné samostatně, na výtvarně velmi výrazné obálce dne vydání je tomu kupodivu jinak - jednoduchá kresbička sem dobře zapadá, kdyby byla složitější, obálku by to přetížilo.

Není to první setkání s Tichého dílem v rámci emise Umění - zastoupen byl svým Kouzelníkem s kartami už v roce 1967, tehdy v grafické úpravě a rytině Josefa Herčíka. Václav Fajt Tichého dílo transponoval před třiceti lety (1986) v emisi Cirkusy a varieté, tehdy to byl Břichomluvec. Porovnáme-li obě známky, současná mi připadá mnohem zdařilejší.

FB

FDC